

EXPUNERE DE MOTIVE

LEGE

pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice

1. Descrierea situației actuale

Articolul 85 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice stabilește criteriile în baza cărora sunt plătite către beneficiari pensiile de urmaș și, de asemenea, cuantumul pensiei de urmaș convenit soțului supraviețuitor, în funcție de durata căsătoriei. Astfel, pensia de urmaș se cuvine copiilor și soțului supraviețuitor, dacă susținătorul decedat era pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii. Soțul supraviețuitor are dreptul la pensie de urmaș pe tot timpul vieții, la împlinirea vârstei standard de pensionare, dacă durata căsătoriei a fost de cel puțin 15 ani. În cazul în care durata căsătoriei este mai mică de 15 ani, dar de cel puțin 10 ani, cuantumul pensiei de urmaș convenit soțului supraviețuitor se diminuează cu 0,5% pentru fiecare lună, respectiv cu 6,0% pentru fiecare an de căsătorie în minus. Totuși, în cazul unei căsătorii sub 10 ani, soțul supraviețuitor nu are dreptul la pensia de urmaș lucru care este inechitabil dat fiind că perioada de căsătorie nu ar trebui să fie un factor care incumbă asupra unui drept.

Din datele statistice furnizate de către Casa Națională de Pensii Publice, din numărul total de 4,8 milioane de pensionari aflați în plata în luna iulie 2021, aproximativ 0,48 milioane (10%) reprezintă pensiile de urmaș, iar pensia de urmaș medie lunară este de 814 lei.

Conform legii nr. 263/2010 (art. 55) persoanele care au realizat stagiul complet de cotizare au dreptul la reducerea vârstelor standard de pensionare, funcție de anii (ani împliniți) lucrați în condiții deosebite de muncă, în grupa I de muncă sau în condiții speciale. Reducerea se aplică funcție de anii împliniți lucrați în aceste condiții, ceea ce este profund injust pentru persoanele care au lucrat perioade fracționate de timp în astfel de condiții și nu pot beneficia de același drept, în mod proporțional.

O altă situație care produce inechități între pensionari este legată de luarea în considerare la calculul valorii pensiei, pentru perioadele anterioare datei de 1.04.2001, doar a sporurilor cu caracter permanent sau a veniturilor nete și nu a veniturilor brute pentru care s-au plătit contribuții. Din cauza acestor prevederi, în instanță, sunt foarte multe procese câștigate de pensionari în vederea luării în considerare a tuturor veniturilor (inclusiv a sporurilor) pentru care s-a plătit contribuția socială (nu doar a sporurilor cu caracter permanent). Prin decizia nr. 19/2011, Înalta Curte de Casație și Justiție a analizat regimul juridic al unor venituri suplimentare dobândite de asigurați anterior datei de 1.04.2001, stabilind că veniturile

suplimentare pot servi ca bază de calcul a dreptului de pensie dacă au fost incluse în salariul brut și au constituit bază de calcul a contribuției de asigurări sociale virate la bugetul public.

Totodată, este o risipă de timp și de bani atât pentru pensionari cât și pentru casele de pensii care trebuie să se apere în instanță, nevoite fiind să respecte legislația în vigoare. De la intrarea în vigoare a Legii nr. 263/2010 și până în prezent, au fost înregistrate peste 250.000 de procese în instanță (conform site-ului www.rolii.ro) pentru recalcularea pensiilor sau contestarea deciziilor de pensionare, aflate în diferite stadii de judecată – fond sau apel. În cazul statului, cheltuielile pentru asistența juridică în aceste procese au ajuns, de exemplu în anul 2020, la peste 15 milioane de lei la care se adaugă cheltuielile implicate pentru recalcularea pensiilor în cazul proceselor câștigate.

2. Schimbări preconizate - propunerea legislativă are în vedere:

a) Reglementarea acordării dreptului la pensie de urmaș pentru soțul supraviețuitor și în cazul în care durata căsătoriei a fost mai mică de 10 ani, dar de cel puțin 1 an, prin aplicarea unei penalități de 0,58% pentru fiecare lună, respectiv de 7,0% pentru fiecare an de căsătorie în minus față de 10 ani. Se asigură astfel acordarea acestui drept și persoanelor care au mai puțin de 10 de căsătorie, întrucât perioada căsătoriei nu ar trebui să constituie un factor care să blocheze acordarea unui drept recunoscut altor persoane/pensionari.

b) A doua situație pe care propunerea legislativă o îndreaptă este legată de luarea în considerare la calculul anilor lucrați în grupe de muncă în condiții deosebite/grupa I/condiții speciale și a perioadei de timp fracționate - luni, zile (în prezent, se iau în considerare numai anii întregi lucrați), caz în care se va aplica reducerea vârstei de pensionare proporțional cu timpul lucrat. Perioadele de lucru fracționate trebuie să fie luate în considerare la calcul stagiului de cotizare realizat în grupe de muncă în condiții deosebite/condiții speciale. Este timp muncit la fel cum este și timpul muncit în ani întregi.

c) Nu în cele din urmă, situația hotărârilor în instanță - care dau dreptate pensionarilor în sensul în care obligă casele de pensii să ia în considerare toate veniturile pentru care s-a plătit contribuția la asigurările sociale, pentru perioadele anterioare datei de 1.04.2001 (nu doar sporurile cu caracter permanent cum este prevăzut în legea nr. 263/2010) - impune o rezolvare cât mai urgentă. Atât pensionarii cât și casele de pensii consumă timp și resurse materiale în procesele în instanță. Instanțele de judecată au creat deja o jurisprudență, care depășește cadrul legal al legii nr. 263/2010, prin care obligă la luarea în considerare a tuturor veniturilor brute pentru care s-a plătit contribuția la asigurările sociale. De aceea, prezenta propunere legislativă are scopul de a reglementa prin lege această obligație pentru casele de pensii, eliminându-se astfel calea către instanță pentru obținerea drepturilor existente. Chiar dacă au caracter permanent sau nepermanent, orice venituri pentru care s-a plătit contribuție trebuie să fie luate în considerare la stabilirea dreptului la pensie. Oprim astfel drumurile la instanță realizate de pensionari pentru a-și primi drepturile cuvenite.

3. Impactul socio-economic al modificărilor

Efectele socio-economice ale proiectului propus se reflectă în eliminarea inechităților asupra persoanelor a căror durată a căsătoriei a fost mai mică de 10 ani și care ar putea primi pensia de urmaș. De asemenea, va scădea riscul ca persoanele fără venituri, ai căror soți/soții ce asigurau singura sursă de venit a familiei au decedat, să intre în categoria asistaților sociali. Totodată, pensionarilor li se va stabili cuantumul real al pensiei, pe măsura contribuțiilor sociale reținute, evitând procesele în instanță.

4. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat

Prevederile propuse urmează a intra în vigoare de la data de 1 ianuarie 2022 astfel încât nu vor afecta prevederile bugetare stabilite deja pentru anul în curs.

Proiectul propus presupune cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat generat de o posibilă creștere a numărului de persoane care vor fi eligibile la plata pensiei de urmaș, față de situația actuală. Din datele furnizate de către Casa Națională de Pensii Publice, numărul pensionarilor a scăzut în 2021 față de 2020 cu aprox. 25.000. În cazul în care soțul supraviețuitor are dreptul la o pensie proprie și îndeplinește condițiile prevăzute de lege pentru obținerea pensiei de urmaș după susținătorul decedat, acesta poate opta pentru cea mai avantajoasă pensie. Drept urmare, nu toate persoanele eligibile vor fi și beneficiare ale pensiei de urmaș. Astfel, luând în calcul o dinamică anuală de aproximativ 25.000 de pensionari care ies din pensie ca urmare a producerii decesului acestora, și plata medie a pensiei de urmaș de 814 lei/lună comunicată de Casa Națională de Pensii Publice la nivelul lunii iulie 2021, estimăm un impact bugetar de aproximativ 20 milioane lei/an.

În ce privește luarea în considerare la stabilirea pensiilor a veniturilor totale, estimăm un impact bugetar după cum urmează. Numărul pensionarilor în luna iulie 2021 a fost de 4,8 milioane, pensia medie este 1.558 lei și punctajul mediu de 1,11. În cazul în care la determinarea punctajelor lunare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, se va utiliza venitul total brut lunar asupra căruia s-a datorat, potrivit legii, contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat, estimăm o creștere de 10% a punctajului mediu până la valoarea de 1,22, astfel încât impactul bugetar estimat va fi de aprox. 290 milioane lei/5 ani pentru un număr de 1,8 milioane beneficiari.

5. Consultări efectuate în vederea elaborării prezentului act normativ

Fundamentarea prevederilor propuse a fost făcută în baza consultărilor cu societatea civilă, în baza semnalelor primite de la cetățeni legate de imposibilitatea acestora de a beneficia de pensia de urmaș datorită condițiilor actuale de încadrare stipulate în lege respectiv de numărul mare de procese inițiate în instanță în vederea stabilirii drepturilor de pensie.

Având în vedere argumentele prezentate, supunem Parlamentului României spre dezbateră și adoptare prezenta propunere legislativă.

Inițiatori:

Violeta Victoria Alexandru /

Tudor Polak

Claudiu - Martin Chira

Valentin-Ilie Făgărășian

Flucuș Dumitru

Cupșa Ioan

Claudiu-Florin Roman

LEGE

Pentru modificarea și completarea legii nr. 263/2010 privind sistemul de pensii publice

Tabel susținători

Nr. Crt.	Nume	Prenume	Semnatura
1	STOIAN	MARIA	PNL
2	BURCIU	CRISTINA	PNL
3	CALOTĂ FLORICĂ		
3	CALOTĂ	FLORICĂ ION	PNL
4	KISS JA	JANOS	PNL
5	CAUȘ	V. AUREL	PNL
6	MIUTESCU	GHE. ADRIAN	PNL
7	BARCARI	ROSICA LUMINITA	PNL
8	CRIOȘU	CATALINA	PNL
9	GIUGEA	NICOLAE	PNL
10	MĂZOU EȘCU	DUMITRU	PNL
11	FODOR	ANGELICA	PNL
12	HORGA	MARIA - GABRIELA	PNL
13	JOMAS	ALEXANDRU	PNL
14	NĂCUTA	SORIN	P.
15	Thellmann	Christine	
16	Kocsis-CRISTEA	ALEXANDRU	